

Zelfbeschadigend gedrag bij gedetineerden: meta-analyse van risicofactoren



ARTIKEL



LITERATUUR

- Favril L, Yu R, Hawton K, Fazel S. Risk factors for self-harm in prison: a systematic review and meta-analysis. *Lancet Psychiatry* 2020; 7: 682-91.

AUTEURS

LOUIS FAVRIL

SEENA FAZEL

E-mail: louis.favril@ugent.be

Waarom dit onderzoek?

In vergelijking met de algemene bevolking hebben gedetineerden een verhoogd risico op zelfbeschadigend gedrag (ZBG), waaronder we zowel suïcidepogingen als zelfverwonding zonder suïcidale intentie verstaan. ZBG is niet enkel een sterke voorspeller van suïcide, maar vormt tevens een belangrijke klinische uitkomst op zichzelf die de nodige preventie maatregelen behoeft. Het identificeren van risicofactoren voor ZBG kan bijdragen aan het voorkómen ervan. Huidig onderzoek toont echter tegenstrijdige resultaten wat betreft de richting en de sterkte van de effecten voor verschillende factoren.

Onderzoeksvraag

Welke sociodemografische, criminologische, klinische, detentiespecifieke en historische factoren verhogen het risico op ZBG tijdens de detentieperiode?

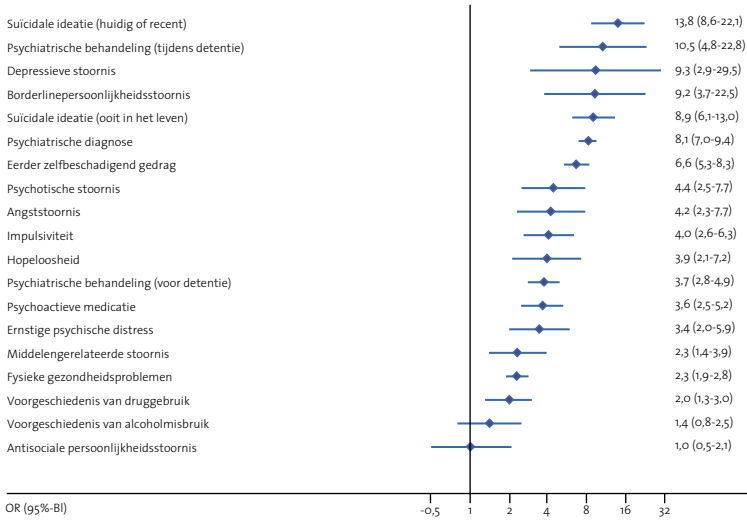
Hoe werd dit onderzocht?

Vier bibliografische databases (PubMed, Embase, Web of Science en PsycINFO) werden systematisch doorzocht naar relevante studies. Inclusiecriteria betroffen de studieopzet (observationeel en kwantitatief), de populatie (volwassenen geselecteerd uit de algemene gedetineerdenpopulatie) en uitkomstmaat (ZBG tijdens de detentie). Gedetailleerde gegevens van 35 studies met een totaal van 663.735 gedetineerden uit 20 landen werden geïncorporeerd in de meta-analyse.

Belangrijkste resultaten

Van alle 40 risicofactoren die we identificeerden, werden de sterkste associaties met ZBG gevonden voor klinische variabelen, te weten suïcidale ideatie, eerder ZBG en indicaties voor psychiatrische morbiditeit (**FIGUUR 1**). Met uitzondering van de antisociale persoonlijkheidsstoornis verhoogden alle onderzochte psychiatrische diagnoses het risico op ZBG, in het bijzonder depressieve stoornis en de borderlinepersoonlijkheidsstoornis. Detentiespecifieke risicofactoren waren onder meer fysiek en sociaal isolement, disciplinaire overtredingen en slachtofferschap van geweld. Variabelen binnen sociodemografische domeinen (dakloosheid), criminologische (lange straffen) en historische domeinen (seksueel misbruik) vertoonden bescheiden associaties met ZBG. Meta-regressie en sensitiviteitsanalyses bevestigden de robuustheid van de bevindingen. We vonden geen aanwijzingen voor publicatiebias.

FIGUUR 1 Klinische risicofactoren voor zelfbeschadigend gedrag, geordend volgens oddsratio (OR) met 95%-betrouwbaarheidsinterval



Consequenties voor de praktijk

Deze studie vormt een eerste kwantitatieve synthese van wetenschappelijke onderzoek dat in de laatste vijf decennia over dit thema werd gepubliceerd. Onze gegevens tonen aan dat een breed scala aan klinische, psychosociale en omgevingsfactoren het risico op ZBG verhogen bij gedetineerden. Vele van deze risicofactoren zijn te modificeren en bieden aldus handvatten voor interventie. De resultaten kunnen beleidsmakers ondersteunen bij het maken van keuzes en het toewijzen van schaarse middelen binnen de detentiecontext. Wij concluderen dat een integrale en multidisciplinaire aanpak ter preventie van ZBG en suïcide in de gevangenis nodig is. Een gedegen samenwerking tussen (geestelijke) gezondheidszorg, welzijnszorg en justitiële diensten staat hierbij centraal.